

Informatie voor ouders

Seksuele intimidatie in de sport

Wat is het?
Hoe herkent u het?
Wat kunt u doen?

*'Ze ging met plezier naar de trainingen
en kwam altijd enthousiast thuis.
Ineens wilde ze niet meer. Ze gedroeg zich
stil en teruggetrokken en werd kwaad als wij
vonden dat ze toch moest gaan.'*

Als ouder van een of meer sportende kinderen weet u als geen ander wat 'de club' voor hen kan betekenen. Voor veel kinderen en jongeren is de sportvereniging niet alleen de plek waar zij trainen. Ze gaan er ook heen voor de gezelligheid, de aandacht en om plezier te maken met hun sportvrienden. Sportverenigingen doen er vaak veel aan om sporten leuk en veilig te houden. Het is daarbij van groot belang dat zij een veilige omgeving waarborgen. Dat gebeurt door aandacht te hebben voor een open en positieve atmosfeer en door duidelijke afspraken over omgangsvormen te maken. Dit is belangrijk omdat daardoor bijvoorbeeld ongewenste omgangsvormen minder kans krijgen, bespreekbaar zijn en snel kunnen worden aangepakt. Een van die ongewenste omgangsvormen is seksuele intimidatie. In deze folder leest u hierover. Ook kunt u zien welke rol u als ouder kunt vervullen bij het signaleren en voorkómen van seksuele intimidatie in de sport.

Kijk, zo en zo gaat het voel je wel?

Grenzen Wat 'gewenst' en 'ongewenst' is, verschilt per persoon. De een lacht mee met dubbelzinnige grappen, de ander voelt zich er behoorlijk ongemakkelijk onder. Wat voor het ene kind een bemoedigend klopje is, kan een ander opvatten als een vervelende en onnodige aanraking. Een veel minder 'grijs gebied' is seksueel misbruik. Die term wordt gebruikt als het gaat om seksuele handelingen door volwassenen met kinderen onder de zestien jaar. Ook misbruik begint vaak met een 'onschuldig' voorval, een grap of een verdwaalde hand.

Machtsverschillen Vooral in verhoudingen met machtsverschillen kan seksuele intimidatie voorkomen. In een sportvereniging zijn er machtsverschillen door bijvoorbeeld leeftijd (volwassene tegenover kind), positie (trainer tegenover sporter) of getal (groep tegenover kind). Het is daarom van belang dat de sportvereniging extra aandacht besteedt aan het maken van afspraken over hoe mensen in dergelijke gevallen met elkaar omgaan. De vertrouwensrelatie tussen trainer/coach en sporters is de basis voor een goede sportprestatie, maar maakt de sporter ook kwetsbaar en afhankelijk.

Kwetsbaar Vooral jonge sporters zijn kwetsbaar als het gaat om seksuele intimidatie. Zij herkennen seksueel gedrag niet snel als misbruik en hebben veel minder mogelijkheden tot verweer dan volwassenen. Zij kennen ook vaak hun eigen grenzen niet goed of weten die niet aan de ander duidelijk te maken.

Ambitieuw Als een jonge sporter ambitieus is en talenten voor zijn sport heeft, wordt de afhankelijkheid van een trainer of coach nog sterker dan gewoonlijk het geval is. Het stellen van eigen grenzen is dan nog lastiger omdat er meer op het spel staat en dus meer te verliezen valt.

Risicogroepen Vanwege de zojuist genoemde afhankelijkheidsrelatie, vormen sporters in de categorie subtopsport en gehandicapten de grootste risicogroepen. Heeft u kinderen in deze situatie, wees dan extra alert op signalen.

Signalen Als uw kind wordt lastiggevallen op de sportvereniging heeft dat vaak gevolgen voor het enthousiasme en het plezier waarmee het kind sport. Gedragsveranderingen zijn een duidelijk signaal dat er iets aan de hand is. Deze signalen kunnen door

van alles komen; het kan gewoon een 'dipje' zijn, maar ook het gevolg van vervelende ervaringen. Sommige kinderen vertellen ook dat er iets gebeurt dat ze niet prettig vinden. Andere kinderen geven weer signalen via lichamelijke klachten. Het is van belang dat u dergelijke signalen serieus neemt en in een gesprek met uw kind onderzoekt wat er aan de hand is. Dat is natuurlijk ook de verantwoordelijkheid van de sportvereniging, maar als ouder ziet u zoiets waarschijnlijk het eerst.

Wat kunt u doen? Als ouder kunt u een actieve rol vervullen bij het voorkómen en vroegtijdig signaleren van seksuele intimidatie. Dat kan door met uw kind te praten over zaken als lichamelijk contact en het in dat verband voelen en stellen van eigen grenzen. Daarnaast kunt u door actief betrokken te zijn bij de sportactiviteiten van uw kind en de sportvereniging uw bijdrage als ouder leveren aan een veilig klimaat en de juiste omgangsvormen.

Vragen, twijfels, klachten? Blijf er niet mee zitten. Als u bijvoorbeeld naar aanleiding van signalen in het gedrag van uw kind zelf vragen hebt waarop u geen antwoord weet, neem dan contact op met de Vertrouwenspunt Sport.. Leg uw vragen voor ; op basis daarvan krijgt u adviezen om tot een goede aanpak te komen. Het telefoonnummer van het VPS vindt u in deze folder. De vertrouwenspersonen en adviseurs van NOC*NSF zullen u met raad en daad terzijde staan. Dit gebeurt strikt vertrouwelijk en is kostenloos.

'Hij ging na het trainen altijd even met de trainer mee naar huis om iets te drinken. Ik heb me vaak afgevraagd of dat wel goed was.'

Snel afdrogen, zometeen nabespreking!

Gedragsregels begeleiders in de sport

1. Veilige omgeving De begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de sporter zich veilig kan voelen.

2. Waardigheid De begeleider onthoudt zich ervan de sporter te bejegenen op een wijze die de sporter in zijn waardigheid aantast én verder in het privé-leven van de sporter door te dringen dan nodig is in het kader van de sportbeoefening.

3. Seksuele intimidatie De begeleider onthoudt zich van elke vorm van (machts)misbruik of seksuele intimidatie tegenover de sporter.

4. Seksueel misbruik Seksuele handelingen en seksuele relaties tussen de begeleider en de jeugdige sporter tot zestien jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.

5. Aanraking De begeleider mag de sporter niet op een zodanige wijze aanraken dat de sporter en/of de begeleider deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren zoals doorgaans het geval zal zijn bij het doelbewust (doen) aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten.

6. Intimiteiten De begeleider onthoudt zich van (verbale) seksueel getinte intimiteiten via welk communicatiemiddel dan ook.

7. Privéruimte De begeleider zal tijdens training(sstages), wedstrijden en reizen gereserveerd en met respect omgaan met de sporter en met de ruimte waarin de sporter zich bevindt, zoals de kled- of hotelkamer.

8. Bescherming De begeleider heeft de plicht - voor zover in zijn vermogen ligt - de sporter te beschermen tegen schade en (machts)misbruik als gevolg van seksuele intimidatie. Daar waar bekend of geregeld is wie de belangen van de (jeugdige) sporter behartigt, is de begeleider verplicht met deze personen of instanties samen te werken opdat zij hun werk goed kunnen uitoefenen.

9. Tegenprestaties De begeleider zal de sporter geen (im)materiële vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling tegenprestaties te vragen. Ook de begeleider aanvaardt geen financiële beloning of geschenken van de sporter die in onevenredige verhouding tot de gebruikelijke dan wel afgesproken honorering staan.

10. Naleving De begeleider zal er actief op toezien dat deze regels worden nageleefd door iedereen die bij de sporter is betrokken. Indien de begeleider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragsregels zal hij de daartoe noodzakelijke actie(s) ondernemen.

11. Verantwoordelijkheid In die gevallen waarin de gedragsregels niet (direct) voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest hiervan te handelen.

Zullen we samen het materiaalhok opruimen?

Wat is seksuele intimidatie?

Onder seksuele intimidatie verstaan we: enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.

'Toen de computer eens aan stond met haar social media nog open zag ik dat haar trainer online was. Ik zocht er helaas niets achter.'

De gebruikte citaten komen uit het onderzoeksrapport
'Rode kaart of carte blanche',
Marianne Cense, 1997, in opdracht van NOC*NSF.

Vertrouwenspunt Sport: 0900 202 5590

Het VPS is op werkdagen bereikbaar van 8 tot 22 uur en op zaterdag van 12 tot 16 uur.

Het telefoonnummer is 0900 202 5590 (gebruikelijke belkosten)

Vragen?

Voor vragen over het beleid tegen seksuele intimidatie in de sport kunt u contact opnemen met: NOC*NSF, afdeling Sportparticipatie, telefoon: 026-4834400

Colofon

Een uitgave van de sportbonden en NOC*NSF

Productie: Click Communicatie · Utrecht

Illustraties: Studyo-N · 's-Hertogenbosch

Drukwerk: Van Druenen · Geldrop